

حالی‌ت طلبی بی‌وجه و نپذیرفتنی

حمیدرضا اسلامی

روزنامه‌نگار

وزیر علوم دولت سیزدهم هنگام خداحفاظی با صندلی وزارت حلالیت طلبید؛ یک‌بار به زبان در مراسم تودیع و یکبار هم با نامه. در یکی از همکارانش بابت احتمال اتخاذ تصمیمات ناگهانی و در دیگری از عموم مردم و اهل علم و دانشگاهیان که ناگامی‌های ندانسته، ناخواسته و نتوانسته‌ی مدیریتی او را ببخشند. این چند کلمه را نه از باب مرور آنچه گذشت می‌نویسم که در جای خود لابد فایده هم دارد بلکه اشاره‌ی من به آن است که خطاهایی صورت گرفت که در زمان خود نسبت به آنها هشداری جدی داده شد. بیایید بپذیریم که حساب خطاهای ناگهانه با تصمیم‌های نادرستی که اهل علم نسبت به آن هشداری جدی داده بودند (حتی اگر کسی هشداری هم نداده بود) از فرط بدبینی بودن، کسی که کوچکترین تعلق خاطری به آینده‌ی ایران داشته باشد از آن پرهیزی کند) جداست. برای رسیدگی به اینگونه خطاها که از آن یاد می‌کنم احتمالاً قانون و محکمه راه به جایی نمی‌برد. به همین دلیل است که این نوشته رو به آینده دارد؛ آینده‌ای که در آن از آدم‌هایی که تصمیم‌های ناگهانی می‌گیرند و به دنبال اختراع دوباره‌ی چرخ هستند و نسبت به کل تجارب بشری بی‌اعتنا هستند پت‌رسم و از آنها پرهیز کنیم. بد نیست یک مصداق عینی از خطاهای وزیر گذشته را مرور کنیم:

موضوع این است که بزرگترین و مهمترین سرمایه‌ی آموزش عالی و چه‌بسا یک کشور نیروی انسانی متخصص و دانشور آن است. بیشتر از دوسال قبل رئیس دانشگاه تهران با حمایت رئیس دانشکده‌ی ادبیات که صرفاً به دلایل سیاسی و تعلقات عقیدتی به این سمت منصوب شده بود، رئیس مؤسسه‌ی لغتنامه‌ی دهخدا را که هنوز یازده ماه از دوران مأموریتش باقی بود برکنار کرد و یکی از همفکران خود را به جای او نشاند. آمدن فرد جدید که هیچ‌درکی از اهمیت دانشورانی که سال‌ها چراغ این نهاد علمی را زنده نگاه داشته بودند نداشت باعث شد که تعدادی از برجسته‌ترین استادان زبان و ادبیات فارسی از جمله دکتر حسن انوری، مؤلف شهیر فرهنگ سخن، دکتر رسول شایسته و دکتر سعید نجفی اسداللهی این مؤسسه را ترک گویند. کسانی که کوچکترین آشنایی با این نام‌ها داشته باشند می‌دانند که در حوزه‌ی زبان و ادبیات فارسی این بدترین لطمه‌ای

ادامه سر مقاله

باطالبان هنوز به رسمیت شناخته شده است. به‌طور کلی ساختار قانون اساسی ما مبتنی بر قواعد شناخته‌شده بین‌المللی است که اساس این قواعد نیز شناسایی کشورها بر اساس واحدهای ملی دولت ملت است. متأسفانه از ابتدای انقلاب برخی گزاره‌ها که همسوا با حقوق برابر شهروندی نیست به‌صورت عملی اجرایی شده است. شاید در گذشته برخی از علل سیاسی یا دینی در شکل‌گیری این گزاره‌ها نقش داشتند ولی به مرور یا آن علل منتهی شدند یا نادرستی آنها روشن گردید. یکی از این موارد عدم به‌کارگیری برادران اهل سنت در سطوح بالای مدیریتی بود. این رفتار مانع تحقق مفهوم حکومت مدرن و حق برابر شهروندی بوده است و یکی از عوامل تضعیف‌کننده مفهوم «ایران» بود و به‌عنوان یکی از مطالبات مهم جامعه به‌ویژه برادران اهل سنت بود. این فقط مطالبه آنان نبود بلکه اغلب مردم با چنین مرزبندی‌هایی مخالف هستند که به زبان رفاه و توسعه و امنیت کشور است. این نوع تبعیض‌ها به سود هیچ‌کس نیست. همه دوست دارند که در کنار یکدیگر به‌صورت

ادامه از صفحه یک

با این همه، ساخت و سازهای بی‌رویه و غیر منطقی و بدشکل در قسمت تحتانی و فوقانی خانه‌های سنگی، به اصالت و زیبایی و جلوه طبیعی روستا ساخت آسیب زده است. این وضعیت هر گردشگری را ناراحت و نگران اکنون و آینده این میراث ملی می‌کند و بنابراین توجه و رسیدگی عاجلی را می‌طلبد. جاده ارتباطی تبریز به کندوان هم یکی از مشکلات دیگر است. هنوز بخش زیادی از این جاده پارک و دوطرفه و خطرناک است و به‌رغم ترافیک سنگین آن به‌ویژه در روزهای تعطیل، اقدامی برای دیوانه کردن آن صورت نگرفته است. این نوع مشکلات عمرانی البته در سرتاسر کشور فراوان است و هدف از این نوشته به طرح آنها خلاصه نمی‌شود. واقعیت این است که تبریز در دوران سلطنت خاندان قاجار به‌عنوان دارالسلطنه و مقر اقامت ولیعهد، عملاً دومین شهر مهم سیاسی ایران بعد از تهران محسوب می‌شده است. با تغییر سلسله پادشاهی در ایران، جایگاه سیاسی تبریز نسبت به قبل از آن، تضعیف شده و بنا به قولی، حفر کانال سونز نیز این شهر بزرگ ایران را از مسیر تجارت بین شرق و غرب عالم، دور کرده و از رونق اقتصادی آن کاسته است. بررسی تصویری و روشنفکران و فعالان تبریزی از این موضوعات دارند. فرصت مناسب خود را می‌سلبید، اما نمی‌توان کتمان کرد که نوعی احساس انزوای بدبینانه، در بین نیروهای فعال در تبریز کاملاً به چشم می‌خورد. یکی از دلایل این مشکل، ضعف تعاملات و مراودات فکری بین صاحب‌نظران مقیم تهران با هم‌تایان تبریزی آنان است که عملاً به سوه تفاهات بسیاری دامن زده است. در واقع، کمتر مردمی را می‌توانی به مهمان‌نوازی و مهربانی نیروهای فعال در تبریز پیدا کرد. اما حضور در بین آنان همیشه همراه با بحث و گفت‌وگوهایی است که اغلب به «تلمذ قدرت دولت در ایران» کشیده می‌شود. این بحثی جدی و سخت و پیچیده است که پاسخ راحت و ساده و سراسر است و بی‌دردی ندارد و بنابراین، هر دو طرف بحث را بعضاً تلخ‌کام می‌کند. این قصه اما فقط بخشی از مشکل است. مشکل بزرگتر، حضور امن و آزاد فعالان شناخته‌شده مقیم تهران در تبریز است. در ده سال گذشته من دو بار و

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

گزارش یک

عکس: khamenei.ir

رهبری در اولین دیدار هیئت دولت جدید تصریح کردند:

تعامل موردی با دشمن اما بدون امید و اعتماد

گروه خبر: مقام معظم رهبری در اولین دیدار رئیس‌جمهور و دولت چهاردهم که روز گذشته انجام شد، با شکرگذاری تشکیل سریع دولت با همت رئیس‌جمهور و کمک ارزنده مجلس، نکات مهمی را همچون رعایت اولویت‌های فوری از جمله تورم و گرانی، چگونگی انتخاب مدیران و همکاران، حضور در میان متن مردم، ضرورت حکمرانی قانونمند در فضای مجازی و توجه به تولید به‌عنوان کلید حل مشکلات اقتصادی، بیان کردند.

رهبری با تمجید و تکریم حرکت پرشکوه اربعینی مردم، هفته دولت را تبریک گفتند و با گرمی داشت یاد شهیدان رنجایی و باهنر و همچنین شهید رئیسی و همراهانش، ابراز امیدواری کردند هفته دولت در همه سال‌های طولانی خدمت دولت چهاردهم، هفته امید و مزده و گزارش‌های شادای بخش باشند. ایشان تشکیل به‌موقع دولت را لطف پروردگار و نعمتی بزرگ خواندند و از همه کسانی که بعد از حادثه تلخ شهادت آقای رئیسی و همراهانش به اداره عادی کشور و برگزاری انتخاباتی امن و سالم کمک کردند، از جمله دست‌اندرکاران دولت قبل، رسانه ملی و دیگر دستگاه‌ها-تشکر کردند.

فرصت دولت برای خدمتگزاری به ملت

آیت‌الله خامنه‌ای در بیان چگونگی مشورت رئیس‌جمهور با ایشان درباره کابینه گفتند: «بنده تعدادی را که می‌شناختم و یا در مورد صلاحیت آنها از منابع مورد وثوق مطمئن شده بودم، تأیید و بر برخی اسامی تأکید کردم اما درباره تعداد بیشتری که نمی‌شناختم گفتم نظری ندارم که ایشان توانست مجلس را قانع کند و برای همه‌ای اعتماد بگیرد. امروز همه وزیران محترمی که مورد اعتماد رئیس‌جمهور و مجلس قرار گرفته‌اند، مقامات عالی‌رتبه کشورند و وظیفه همه، حمایت و کمک برای موفقیت آنهاست.» رهبری در اولین نکته خطاب به دولت جدید، فرصت خدمت به مردم و تلاش برای پیشرفت کشور را نعمت بزرگ الهی برشمردند و افزودند: «این امانت خدا و مردم را قدرشناسی کنید و بدانید فرصت ۳ سال خدمت به سرعت برق و بی‌ادبی می‌گذرد؛ البته در همین مدت هم می‌توان کارهای بزرگی کرد. همچنان که امیرکبیر در مدت ۳ سال کارهای بزرگی انجام داد و رئیسی عزیز هم در حدود ۳ سال خدمت برخی پایه‌گذاری‌های خوبی انجام داد که آن‌شاءالله ثمره آن به کشور خواهد رسید.»

محمد جواد ظریف از بازگشت خود به دولت خبر داد

ابقای معاون راهبردی

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

معاون راهبردی رئیس‌جمهور که چندی پیش از استعفا خود خبر داده بود، در دیدار روز گذشته اعضای دولت چهاردهم با مقام رهبری حاضر شد و سپس از بازگشت خود به دولت خبر داد. او نوشت: «پس از پیگیری‌ها و رایزنی‌های مدیرانه ریاست محترم جمهوری و با دستور کتبی ایشان، با توکل به خدا و امید به همراهی و راهنمایی مردم بزرگوار، انجام وظیفه در معاونت راهبردی رئیس‌جمهور را ادامه خواهیم داد. از حضور دیرینه‌نگام در دیدار رهبری پوزش می‌خواهم.»

یکی از گمانه‌زنی‌ها درباره نحوه بازگشت ظریف به معاونت راهبردی، صدور حکم حکومتی از سوی رهبری است. ظریف در توییت دیروز اظهار داشت که بازگشتش «پس از پیگیری‌ها و رایزنی‌های مدیرانه ریاست محترم جمهوری و

ایشان در دومین نکته، شناخت داشته‌ها و ظرفیت‌ها را شرط کارآمدی دولت دانستند و گفتند: «مثال‌های زیادی وجود دارد که در گذشته برخی مسئولان، استعدادها و ظرفیت‌های داخلی را نشان‌نخواستند یا باور نداشتند و از این جهت ضررهایی به کشور وارد شد.» ایشان ظرفیت‌های طبیعی و فراوان و ارزشمند، موقعیت جغرافیایی، قرار گرفتن میان چهارراه شمال و جنوب و غرب و شرق جهان و سواحل طولانی را از جمله ظرفیت‌های مادی خواندند و افزودند: «ایمان مذهبی و سیاسی مردم و استعداد‌های انسانی و میلیون‌ها جوان تحصیل‌کرده، ثروت بی‌بدیلی است که اگر آنها را بشناسیم و از فکر و نیرویشان استفاده کنیم، بسیاری از مشکلات حل می‌شود.»

استفاده از کارشناسان برای حکمرانی خردمندان

آیت‌الله خامنه‌ای ملت ایران را دارای ظرفیت نابغه‌سازی خواندند و با اشاره به نامداریانی چون خواجه نصیرالدین طوسی، ابن سینا، ملاصدرا و زکریا رازی گفتند: «اینها نشانه ظرفیت بیکران پرور فکری ملت ایران است و اکنون نیز می‌توانیم از جوانان با استعداد کشور، نابغه پرورش دهیم.» رهبری، ظرفیت‌های سیاسی، عمق راهبردی و قدرت منطقه‌ای را از دیگر ظرفیت‌های ایران برشمردند و افزودند: «تجرب‌های مثبت و منفی ۴۵ سال اخیر نیز جزو ارزنده‌ترین نکات است که باید مورد توجه قرار گیرد.» تبیین نکات ضروری در انتخاب همکاران دولت جدید، سومین نکته سخنان رهبری در این دیدار بود. ایشان گفتند: «همکاران جوان، مومن، انقلابی، متعهد و پرانگیزه را انتخاب کنید تا گره‌ها را باز کنند و با پرورش آنها در مدیریت‌های رده‌های مختلف از پایین، به‌تدریج نسلی از مدیران برجسته و پرانگیزه برای فردای کشور شکل گیرد.» ایشان به رئیس‌جمهور توصیه کردند: «صد جوان با این خصوصیات را به‌کار بگیرید و در پایان دولت، صد مدیر قوی و آماده تحویل هدید که این کار بسیار بزرگی خواهد بود؛ البته شهید رئیسی هم در این زمینه توفیقاتی داشتند.» ایشان در نکته بعدی با اشاره به اشارات رئیس‌جمهور به موضوع کارشناسان، تأکید کردند: «درباره استفاده از کارشناسان عقیده رسوخ دارم؛ چراکه این کار ضمن پیشبرد کشور و رضایت مردم، حکمرانی را خردمندانه و اندیشه‌پورانه می‌کند و از دایره کار محفلی، رقافتی و توصیه‌ای نجات می‌دهد. در استفاده از کارشناسان باید مراقب بود که

گزارش دو

با دستور کتبی ایشان» صورت گرفته است. مشخص نیست که رایزنی میان پزشک‌ها و نهاد‌های امنیتی صورت گرفته، حکم حکومتی از سوی رهبری صادر شده یا پزشک‌ها از اختیارات خود استفاده کرده است.

سکوت در اردوگاه تندرو

تا زمان تنظیم این گزارش به غیر از بعضی اکانت‌های موسوم به سایبری، حمیدرسایی، نماینده تهران در مجلس و یکی از نویسندگان کیهان به این مسئله واکنش تندی نشان داده نشد. رسایی در توییت نوشت: «در صورت صحت ادعای آقای ظریف و ابقای وی در جایگاه معاونت، مطابق قانون، اولاً این حکم معاونت راهبردی کان‌لام‌یکن (یعنی باطل) و ثانیاً مرتکب (یعنی آقای پزشک‌ها) به محرومیت از حقوق اجتماعی در ۱۹ ماهه ۱۹ قانون مجازات اسلامی (۵ تا ۱۵ سال محرومیت) محکوم می‌شود.» نویسنده کیهان نیز با تیتیر «چند پرده از بی‌صدافتی ظریف» نوشت: «آقای ظریف پس از معرفی کابینه پیشنهادی آقای پزشک‌ها، شام‌ورتی بازی درآورد و با تظاهر به اینکه از کابینه پیشنهادی راضی نیست، دست استعفا را معاونت راهبردی را گرفت. (هر چند که علت اصلی ناراحتی وی، ممنوعیت قانونی ناشی از تابعیت دوگانه فرزندان بود).»